

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

21. dubna 2015 *

„Kasační opravný prostředek — Společná zahraniční a bezpečnostní politika — Omezující opatření přijatá vůči Syrské arabské republice — Opatření namířená proti osobám a subjektům, které mají z režimu prospěch — Důkaz o opodstatněnosti zařazení osoby na seznamy — Soubor nepřímých důkazů“

Ve věci C-605/13 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 25. listopadu 2013,

Issam Anboubá, s bydlištěm v Homsu (Sýrie), zastoupený M.-A. Bastin, J.-M. Salvou a S. Orlandim, avocats,

účastník řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatel),

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Rada Evropské unie, zastoupená A. Vitrem, R. Liudvinavičiute a M.-M. Joséphidès, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

podporovaná

Evropskou komisí, zastoupenou S. Pardo Quintillán a F. Castillo de la Torrem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejší účastníci v řízení o kasačním opravném prostředku,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, K. Lenaerts, místopředseda, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, C. Vajda a S. Rodin, předsedové senátů, A. Rosas (zpravodaj), E. Juhász, A. Borg Barthet, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. listopadu 2014,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. ledna 2015,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Kasačním opravným prostředkem se I. Anbouba domáhá, aby Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 13. září 2013, Anbouba v. Rada (T-563/11, EU:T:2013:429, dále jen „napadený rozsudek“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba znějící na zrušení:
 - rozhodnutí Rady 2011/522/SZBP ze dne 2. září 2011, kterým se mění rozhodnutí 2011/273/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. L 228, s. 16),
 - rozhodnutí Rady 2011/628/SZBP ze dne 23. září 2011, kterým se mění rozhodnutí 2011/273/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. L 247, s. 17),
 - rozhodnutí Rady 2011/782/SZBP ze dne 1. prosince 2011 o omezujících opatřeních vůči Sýrii a o zrušení rozhodnutí 2011/273/SZBP (Úř. věst. L 319, s. 56),
 - nařízení Rady (EU) č. 878/2011 ze dne 2. září 2011, kterým se mění nařízení (EU) č. 442/2011 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii (Úř. věst. L 228, s. 1), a
 - nařízení Rady (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011 (Úř. věst. L 16, s. 1),

v rozsahu, v němž je jméno I. Anbouby uvedeno na seznamech osob, na které se vztahují omezující opatření přijatá podle těchto aktů (dále jen „sporné akty“).

Skutečnosti předcházející sporu

- 2 Dne 9. května 2011 přijala Rada Evropské unie na základě článku 29 SEU rozhodnutí 2011/273/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. L 121, s. 11). Jak se uvádí v bodě 2 odůvodnění tohoto rozhodnutí, „Unie důrazně odsoudila násilné potlačení pokojných protestních akcí, k němuž došlo na různých místech v Sýrii, a to i za použití ostré munice, a jež vedlo k úmrtí několika demonstrantů, ke zraněním a ke svévolnému zadržení některých osob“. Bod 3 odůvodnění tohoto rozhodnutí zní:

„Vzhledem k vážnosti situace by měla být vůči [Syrské arabské republice] a vůči osobám odpovědným za násilné represe proti civilnímu obyvatelstvu v [Syrské arabské republice] uložena omezující opatření.“
- 3 Článek 3 odst. 1 rozhodnutí 2011/273 stanoví, že členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby osobám odpovědným za násilné represe proti civilnímu obyvatelstvu v Sýrii a osobám s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze tohoto rozhodnutí, zabránily ve vstupu na svá území nebo jejich průjezdu přes ně. Článek 4 odst. 1 tohoto rozhodnutí stanoví, že „[se z]mrazují [...] veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které náleží osobám odpovědným za násilné represe proti civilnímu obyvatelstvu v Sýrii a fyzickým nebo právnickým osobám a subjektům s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze, nebo jsou těmito osobami nebo subjekty vlastněny, drženy či kontrolovány“. Podrobná pravidla zmrazování těchto finančních prostředků a hospodářských zdrojů jsou stanovena v čl. 4 odst. 2 až 6 rozhodnutí 2011/273. Podle čl. 5 odst. 1 tohoto rozhodnutí sestavuje uvedený seznam Rada.

- 4 Nařízení Rady (EU) č. 442/2011 ze dne 9. května 2011 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii (Úř. věst. L 121, s. 1) bylo přijato na základě článku 215 SFEU a rozhodnutí 2011/273. V článku 4 odst. 1 stanoví, že „[se z]mrazují [...] veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které patří fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům a orgánům uvedeným v jeho příloze II, nebo jsou jimi vlastněny, drženy či ovládány“.
- 5 V bodě 2 odůvodnění rozhodnutí 2011/522 Rada připomněla, že Evropská unie co nejdůrazněji odsoudila brutální kampaň, kterou Bašár Asád a jeho režim vedou proti vlastnímu lidu a při které bylo zabito nebo zraněno mnoho syrských občanů. Vzhledem k tomu, že syrské vedení výzváme ze strany Unie i ze strany širokého mezinárodního společenství i nadále vzdoruje, se Unie rozhodla přijmout vůči němu dodatečná omezující opatření. Bod 4 odůvodnění tohoto rozhodnutí zní:
- „Omezení vstupu a zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů by se měla vztahovat i na další osoby a subjekty, které mají prospěch z tohoto režimu nebo které jej podporují, a to především na osoby a subjekty, které režim a zejména jeho bezpečnostní aparát financují nebo mu poskytují logistickou podporu nebo které narušují úsilí o pokojný přechod k demokracii v Sýrii.“
- 6 Článek 3 odst. 1 rozhodnutí 2011/273, ve znění rozhodnutí 2011/522, se vztahuje také na „osoby, které mají prospěch z tohoto režimu nebo které jej podporují“. Stejně tak čl. 4 odst. 1 rozhodnutí 2011/273, ve znění rozhodnutí 2011/522, stanoví, že se zmrazují finanční prostředky, které náleží zejména „osobám a subjektům, které mají prospěch z tohoto režimu nebo které jej podporují, a osobám a subjektům s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze“.
- 7 Rozhodnutím 2011/522 bylo jméno I. Anbouby doplněno na seznam obsažený v příloze rozhodnutí 2011/273. Důvody pro jeho zařazení na tento seznam zní:
- „Prezident společnosti Issam Anbouba Est. pro zemědělsko-potravinářský průmysl [(dále jen ‚SAPCO‘)]. Ekonomicky podporuje syrský režim.“
- 8 Nařízením č. 878/2011 byla dále změněna obecná zařazovací kritéria upravená v čl. 5 odst. 1 nařízení č. 442/2011, a to tak, aby se vztahovala – jak je uvedeno v bodě 2 odůvodnění nařízení č. 878/2011 – na osoby a subjekty, které mají prospěch z režimu nebo jej podporují. Jméno I. Anbouby bylo nařízením č. 878/2011 doplněno do přílohy II nařízení č. 442/2011. Uváděné důvody pro jeho zařazení na seznam v této příloze jsou totožné s důvody uvedenými v příloze rozhodnutí 2011/522.
- 9 Rozhodnutím 2011/628 a nařízením Rady (EU) č. 1011/2011 ze dne 13. října 2011, kterým se mění nařízení č. 442/2011 (Úř. věst. L 269, s. 18), bylo jméno I. Anbouby na předmětných seznamech ponecháno a byly k němu doplněny údaje o datu a místě jeho narození.
- 10 Po přijetí dalších dodatečných opatření bylo rozhodnutí 2011/273 zrušeno a nahrazeno rozhodnutím 2011/782, jímž bylo jméno I. Anbouby ponecháno na seznamu osob a subjektů, vůči nimž jsou namířena omezující opatření.
- 11 Nařízením č. 36/2012 bylo zrušeno nařízení č. 442/2011 a jméno I. Anbouby bylo převzato na seznam osob, subjektů a orgánů, vůči nimž jsou namířena omezující opatření.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 12 Předmětem návrhu I. Anbouby, rozšířeného pozdějšími návrhovými žádáními, bylo zrušení sporných aktů.
- 13 I. Anbouba podal rovněž návrh na náhradu škody, který však vzal na jednání před Tribunálem zpět.

- 14 Vzhledem k tomu, že Rada nepředložila žalobní odpověď ve stanovené lhůtě, byl napadený rozsudek vydán formou rozsudku pro zmeškání. V důsledku toho Tribunál rozhodl, že již není třeba rozhodovat o návrhu Evropské komise na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání Rady.
- 15 Na podporu své žaloby předložil I. Anbouba nejprve šest žalobních důvodů, z nichž však setrval jen na třech, a sice na druhém žalobním důvodu, vycházejícím z porušení pravidel dokazování a ze zjevně nesprávného posouzení v souvislosti s důvody pro jeho zařazení na seznamy osob, vůči nimž byla namířena omezující opatření, třetím žalobním důvodu, vycházejícím z porušení práva na obhajobu, a čtvrtém žalobním důvodu, vycházejícím z porušení povinnosti uvést odůvodnění.
- 16 V rámci zkoumání druhého žalobního důvodu se Tribunál nejprve zabýval důkazním břemenem, a to v bodech 31 až 44 napadeného rozsudku.
- 17 Body 32 a 33 napadeného rozsudku zní:
- „32 Z odůvodnění rozhodnutí 2011/522 vyplývá, že jelikož omezující opatření přijatá v rozhodnutí 2011/273 neumožnila ukončit represe páchané syrským režimem vůči civilnímu obyvatelstvu, dospěla Rada k závěru, že je třeba uvedená opatření vztáhnout i na další osoby a subjekty, které mají prospěch z tohoto režimu nebo které jej podporují, a to především na osoby a subjekty, které režim a zejména jeho bezpečnostní aparát financují nebo mu poskytují logistickou podporu nebo které narušují úsilí o pokojný přechod k demokracii. Je tedy patrné, že rozhodnutím 2011/522 byla omezující opatření vztahena i na hlavní syrské podnikatele, přičemž Rada vycházela z toho, že je lze kvalifikovat jako osoby spojené se syrským režimem, neboť obchodní činnost jejich podniků může prosperovat pouze díky přízni tohoto režimu a jisté podpoře, kterou mu na oplátku poskytují. Rada takto zamýšlela uplatnit vůči ředitelům hlavních podniků v Sýrii domněnku o poskytování podpory syrskému režimu.
- 33 V případě žalobce ze spisu vyplývá, že Rada takovou domněnku uplatnila z důvodu jeho funkce prezidenta společnosti [SAPCO], která je významnou společností zemědělsko-potravinářského průmyslu, a jeho funkce ředitele několika společností působících v oblasti nemovitostí a vzdělávání, dále z důvodu, že byl zakládajícím členem správní rady společnosti Cham Holding, která byla založena v roce 2007, a z důvodu jeho funkce generálního tajemníka obchodní a průmyslové komory města Homs (Sýrie).“
- 18 Za účelem ověření, zda se Rada použitím domněnky dopustila nesprávného právního posouzení, odkázal Tribunál v bodě 35 napadeného rozsudku na judikaturu v oblasti práva hospodářské soutěže, podle níž mohou orgány využívat domněnky, což odráží možnost orgánu, který nese důkazní břemeno, vyvozovat závěry z obecných zkušeností vyplývajících z obvyklého chodu událostí. V bodě 36 napadeného rozsudku Tribunál připomněl, že domněnka, byť se jedná o domněnku obtížně vyvratitelnou, zůstává v přijatelných mezích, je-li přiměřená ve vztahu ke sledovanému legitimnímu cíli, existuje-li možnost podat důkaz o opaku a je-li zajištěno právo na obhajobu.
- 19 V témž bodě odkázal Tribunál na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle které se čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, nestaví ke skutkovým či právním domněnkám lhostejně, nýbrž státům ukládá, aby je vtěsňaly do přiměřených mezí s přihlédnutím k významu sledovaného zájmu a při zachování práva na obhajobu.
- 20 V bodě 37 napadeného rozsudku Tribunál odkázal také na bod 69 rozsudku *Tay Za v. Rada* (C-376/10 P, EU:C:2012:138) týkajícího se rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků, kde Soudní dvůr určil, že použití domněnek není vyloučeno, pokud byly upraveny napadenými akty a odpovídají cíli předmětné právní úpravy.

- 21 V bodě 38 napadeného rozsudku Tribunál určil, že „vzhledem k autoritářské povaze syrského režimu a vzhledem k tomu, že je syrské hospodářství zblízka kontrolováno státem, mohla Rada oprávněně považovat za skutečnost založenou na obecných zkušenostech to, že činnost jednoho z hlavních podnikatelů v Sýrii působícího v mnoha odvětvích mohla prosperovat pouze díky přízni tohoto režimu a jisté podpoře, kterou mu na oplátku poskytoval“.
- 22 V bodě 40 napadeného rozsudku Tribunál připomněl cíle rozhodnutí 2011/522, zajišťovací charakter přijímaných opatření a naléhavé důvody týkající se bezpečnosti nebo zahraniční politiky Unie a jejích členských států, jež mohou bránit sdělení některých důkazů dotyčnému. Tribunál dospěl k závěru, že použití předmětné domněnky Radou je přiměřené.
- 23 V bodě 41 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že použitá domněnka je vyvratitelná, neboť Rada musí osobám, kterých se omezující opatření týkají, sdělit důvody pro jejich zařazení na seznam a tyto osoby mají možnost prokázat, s využitím skutečností a informací, které mohou znát jen ony samy, že stávajícímu režimu podporu neposkytují.
- 24 V bodě 43 napadeného rozsudku Tribunál připomněl s odkazem na bod 32 téhož rozsudku, že tato domněnka byla upravena spornými akty, a s odkazem na jeho bod 40, že umožňovala, aby byly naplněny cíle těchto aktů.
- 25 V bodě 44 napadeného rozsudku dospěl Tribunál k závěru, že se Rada nedopustila nesprávného právního posouzení, když měla za to, že postavení žalobce jakožto významného podnikatele v Sýrii jí již samo o sobě dovoluje vycházet z domněnky, že ekonomicky podporuje syrský režim.
- 26 V bodech 45 až 61 napadeného rozsudku Tribunál zkoumal část druhého žalobního důvodu, která se týkala zjevně nesprávného posouzení. Nejprve v bodě 46 připomněl skutkové okolnosti, které účastníci řízení nezpochybňovali, a následně zkoumal jednotlivé důkazy předložené žalobcem. V bodě 60 napadeného rozsudku vyslovil Tribunál závěr, že žalobce nepodal žádný důkaz, kterým by bylo možné vyvrátit domněnku, že v důsledku svého postavení coby významného podnikatele v Sýrii poskytuje stávajícímu režimu podporu.
- 27 Tribunál postupně zamítl všechny žalobní důvody uplatněné I. Anboubou na podporu jeho žaloby, v důsledku čehož tuto žalobu zamítl a uložil mu náhradu nákladů řízení.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 28 I. Anboubou navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadený rozsudek,
 - zrušil sporné akty a
 - uložil Radě náhradu nákladů řízení vynaložených v obou stupních řízení.
- 29 Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek,
 - podpůrně zamítl žalobu znějící na zrušení sporných aktů a
 - uložil I. Anboubovi náhradu nákladů řízení.

- 30 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek a
 - uložil I. Anboubovi náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 31 Kasační opravný prostředek je založen na dvou důvodech. V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku I. Anbouba tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že Rada správně použila na ředitele hlavních podniků v Sýrii domněnku o poskytování podpory syrskému režimu, přestože tato domněnka postrádá právní základ, je nepřiměřená ve vztahu k sledovanému legitimnímu cíli a je nevyvratitelná. V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, který vychází z toho, že Tribunál porušil pravidla dokazování, I. Anbouba tvrdí, že jelikož Rada nemohla takovou domněnku použít, příslušelo jí poskytnout Tribunálu důkazy na podporu svého rozhodnutí o zařazení jeho jména na seznam osob, vůči kterým jsou namířena omezující opatření týkající se Sýrie (rozsudek Komise a další v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518). Tyto dva důvody je třeba zkoumat společně.

Argumentace účastníků řízení

- 32 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku I. Anbouba zaprvé tvrdí, že na rozdíl od podmínky, kterou Soudní dvůr stanovil v rozsudku Tay Za v. Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138), chybí pro použití domněnky právní základ. Druhá věta bodu 32 napadeného rozsudku je podle něj interpretací rozhodnutí 2011/522 ze strany Tribunálu a neodpovídá znění žádné domněnky stanovené unijním zákonodárcem.
- 33 I. Anbouba zadruhé poukazuje na to, že domněnka, která vůči němu byla uplatněna, je ve vztahu k cíli sporných aktů nepřiměřená.
- 34 I. Anbouba zatřetí tvrdí, že na rozdíl od názoru Tribunálu je uvedená domněnka svou povahou nevyvratitelná, protože nemůže popřít, že je ředitelem podniku v Sýrii, a protože je věcně nemožné podat v otázce podpory syrskému režimu negativní důkaz.
- 35 Rada připomíná, že omezující opatření mají zajišťovací povahu a že unijní zákonodárce má v oblasti zahraniční politiky širokou posuzovací pravomoc.
- 36 Rada zdůrazňuje význam rodinných kruhů v rámci výkonu politické i hospodářské moci v Sýrii, což platí již několik desetiletí. Připomíná, že navrhovatel patří k úzké skupině tvořené nejvýznamnějšími řediteli podniků v Sýrii a že jeho podniky pod syrským režimem prosperovaly, což Tribunál konstatoval v bodě 46 napadeného rozsudku.
- 37 V otázce, zda je domněnka uplatněná vůči I. Anboubovi přiměřená ve vztahu k cíli sporných aktů, odkazuje Rada na bod 40 napadeného rozsudku.
- 38 Ve spisu vedlejší účastnice Komise navrhuje, aby byl kasační opravný prostředek zamítnut jako neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 39 V rámci těchto dvou důvodů kasačního opravného prostředku I. Anbouba v podstatě tvrdí, že Tribunál v napadeném rozsudku porušil pravidla důkazního břemene v oblasti omezujících opatření tím, že v jeho případě uznal existenci domněnky o poskytování podpory syrskému režimu a nepožadoval, aby mu Rada poskytla dodatečné důkazy na podporu jeho zařazení na seznamy osob, vůči nimž jsou taková opatření namířena.
- 40 Na prvním místě je třeba zkoumat obecná kritéria pro zařazování na seznamy osob, vůči nimž jsou namířena omezující opatření, na druhém místě pak odůvodnění pro zařazení I. Anbouby na takový seznam a na třetím místě důkaz o opodstatněnosti tohoto jeho zařazení.
- 41 Pokud jde o obecná kritéria, jež byla v projednávané věci použita k přijetí omezujících opatření a při jejichž stanovování má Rada širokou posuzovací pravomoc (v tomto smyslu viz rozsudek Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 120 a citovaná judikatura), je třeba konstatovat, že čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 rozhodnutí 2011/273, ve znění rozhodnutí 2011/522, se týkají zejména osob a subjektů, které mají prospěch ze syrského režimu nebo které jej podporují, a osob a subjektů s nimi spojených, a čl. 5 odst. 1 nařízení č. 442/2011, ve znění nařízení č. 878/2011, se týká zejména osob a subjektů, které mají prospěch z tohoto režimu nebo jej podporují, a osob a subjektů s nimi spojených.
- 42 Rozhodnutí 2011/273, ve znění rozhodnutí 2011/522, ani nařízení č. 442/2011, ve znění nařízení č. 878/2011, neobsahují definice pojmů „prospěch“ ze syrského režimu, „podpora“ tomuto režimu či „spojení“ s osobami a subjekty, které mají prospěch ze syrského režimu nebo jej podporují. Neobsahují ani upřesnění ke způsobu dokazování těchto skutečností.
- 43 Proto je třeba konstatovat, že rozhodnutí 2011/273, ve znění rozhodnutí 2011/522, ani nařízení č. 442/2011, ve znění nařízení č. 878/2011, nezavádějí ve vztahu k ředitelům hlavních podniků v Sýrii domněnku o podpoře poskytované syrskému režimu. Bez ohledu na neexistenci takovéto výslovné domněnky přitom Tribunál v bodě 32 napadeného rozsudku uvedl, že rozhodnutím 2011/522 byla omezující opatření vztahena i na hlavní syrské podnikatele, neboť Rada vycházela z toho, že ředitele hlavních syrských podniků lze kvalifikovat jako osoby spojené se syrským režimem, protože obchodní činnost uvedených podniků může prosperovat pouze díky přízni tohoto režimu a jisté podpoře, kterou mu na oplátku poskytují. Tribunál z toho dovodil, že Rada takto zamýšlela uplatnit vůči ředitelům hlavních podniků v Sýrii domněnku o poskytování podpory syrskému režimu.
- 44 I když však Tribunál takto poukazoval na to, že Rada použila domněnku, je třeba ověřit, zda se Tribunál v rámci přezkumu legality závěrů, na nichž Rada založila své rozhodnutí o zařazení I. Anbouby na seznam osob, vůči nimž jsou namířena omezující opatření, skutečně dopustil nesprávného právního posouzení, jež by mělo vést ke zrušení napadeného rozsudku.
- 45 V tomto ohledu je třeba připomenout, že účinnost soudní kontroly zaručené v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie vyžaduje, aby se unijní soud při přezkumu legality důvodů, o které se opírá rozhodnutí o zápisu jména určité osoby na seznam osob, vůči nimž jsou namířena omezující opatření, ujistil o tom, zda se toto rozhodnutí, které má ve vztahu k ní charakter individuálního rozhodnutí, opírá o dostatečně pevný skutkový základ. V projednávané věci je proto třeba ověřit skutečnosti uváděné v odůvodnění, ze kterého sporné akty vycházejí, a na základě toho pak posoudit, zda jsou tyto důvody, nebo alespoň jeden z nich, který sám o sobě postačuje k odůvodnění těchto aktů, podloženy (v tomto smyslu viz rozsudky Komise a další v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119, a Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 73).

- 46 V projednávané věci lze při posuzování významu sledovaného zájmu, které je prováděno v rámci zkoumání přiměřenosti předmětných omezujících opatření, zohlednit kontext těchto opatření, naléhavost opatření, jejichž účelem bylo vyvinout tlak na syrský režim, aby ukončil násilné represe vůči obyvatelstvu, a skutečnost, že ve státě, který se nachází v občanské válce a kde vládne režim autoritářského charakteru, je obtížné pořídit přesnější důkazy.
- 47 Pokud jde o důvody pro zařazení I. Anbouby na seznam osob, vůči nimž jsou namířena omezující opatření, tyto důvody se opírají o skutečnost, že je prezidentem společnosti SAPCO a že ekonomicky podporuje syrský režim.
- 48 V tomto ohledu poukázal Tribunál v bodě 33 napadeného rozsudku na skutečnost, že dotýčný je prezidentem společnosti SAPCO, která je významnou společností zemědělsko-potravinářského průmyslu, ředitelem několika společností působících v oblasti nemovitostí a vzdělávání, zakládajícím členem správní rady společnosti Cham Holding, která byla založena v roce 2007, a generálním tajemníkem obchodní a průmyslové komory města Homs.
- 49 I. Anboubou nezpochybňuje, že tyto funkce vykonával. V tomto ohledu Tribunál v bodě 46 napadeného rozsudku zdůraznil, že „účastníci řízení se shodují na tom, že žalobce, který působí v oblasti zemědělsko-potravinářského průmyslu (podíl společnosti SAPCO na trhu v odvětví sójového oleje činí 60 %) a v oblasti nemovitostí a vzdělávání, je jedním z hlavních podnikatelů v Sýrii a že za stávajícího režimu dosáhl v Sýrii významných hospodářských úspěchů“. Tribunál též dodal, že I. Anboubou „uznal, že je generálním tajemníkem obchodní a průmyslové komory města Homs a že byl od roku 2007 do dubna roku 2011 jedním z devíti členů správní rady největší soukromé společnosti v Sýrii, vůči níž byla rovněž namířena unijní omezující opatření a kterou společně s ním řídil bratranec syrského prezidenta Bašára Asáda, na něž se taková opatření rovněž vztahovala“.
- 50 Při přezkumu opodstatněnosti zařazení I. Anbouby na předmětné seznamy je třeba posoudit, zda je jeho situace dostatečným důkazem o tom, že ekonomicky podporoval syrský režim. V rámci takového posouzení musí být důkazy zkoumány s ohledem na jejich kontext, a nikoli izolovaně (v tomto smyslu viz rozsudky Komise a další v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 102, a Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 70).
- 51 Vzhledem k tomuto kontextu byl Tribunál oprávněn vycházet z toho, že pozice I. Anbouby v rámci syrské ekonomiky, jeho postavení prezidenta společnosti SAPCO, jeho významné funkce ve společnosti Cham Holding i v obchodní a průmyslové komoře města Homs a jeho vztahy s jedním z rodinných příslušníků prezidenta Bašára Asáda tvoří soubor dostatečně konkrétních, přesných a shodujících se nepřímých důkazů umožňující prokázat, že I. Anboubou ekonomicky podporoval syrský režim.
- 52 V tomto ohledu je třeba poznamenat, jak to uvedl generální advokát v bodě 208 svého stanoviska, že vzhledem k situaci v Sýrii Rada důkazní břemeno unese, uvede-li před unijním soudem soubor dostatečně konkrétních, přesných a shodujících se nepřímých důkazů umožňující prokázat existenci dostatečné vazby mezi osobou, vůči níž je namířeno opatření, kterým se zmrazují finanční prostředky, a režimem, proti kterému je takto veden boj.
- 53 V otázce dodržení práva na obhajobu je třeba konstatovat, že důkazy předložené žalobcem se Tribunál zabýval v bodech 48 až 59 napadeného rozsudku. Tribunál se nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 51 až 53 a 56 až 58 napadeného rozsudku dospěl k názoru, že některé důkazy nelze zohlednit. V případě ostatních důkazů Tribunál shledal, že jimi nelze prokázat, že I. Anboubou ekonomicky nepodporoval syrský režim. I. Anboubou netvrdil, že by analýza Tribunálu spočívala na zkreslení těchto důkazů, a Soudnímu dvoru proto nepřísluší, aby v rámci řízení o kasačním opravném prostředku přezkoumával opodstatněnost skutkových úvah Tribunálu k těmto důkazům.

- 54 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že Tribunál přezkoumal opodstatněnost zařazení I. Anbouby na seznamy osob, vůči nimž jsou namířena omezující opatření, na základě souboru nepřímých důkazů, které souvisí s jeho situací, funkcemi a vztahy v kontextu syrského režimu a které dotyčný nevyvrátil. Skutečnost, že napadený rozsudek poukazuje na domněnku o podpoře uvedenému režimu, proto nemůže mít dopad na legalitu napadeného rozsudku, neboť ze zjištění Tribunálu vyplývá, že právně dostačujícím způsobem přezkoumal existenci dostatečně pevného skutkového základu na podporu zařazení I. Anbouby na posuzované seznamy.
- 55 Tribunál přitom dodržel zásady vyplývající z judikatury připomenuté v bodě 45 tohoto rozsudku a týkající se přezkumu legality důvodů, na nichž jsou založeny takové akty, jakými jsou sporné akty.
- 56 Proto vzhledem k tomu, že první důvod kasačního opravného prostředku I. Anbouby, vycházející z nesprávného právního posouzení Tribunálu, nemůže vést ke zrušení napadeného rozsudku a druhý důvod jeho kasačního opravného prostředku není opodstatněný, musí být tyto důvody zamítnuty.
- 57 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba kasační opravný prostředek zamítnout.

K nákladům řízení

- 58 Článek 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný, rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení.
- 59 Podle čl. 138 odst. 1 téhož jednacího řádu, který se na základě jeho čl. 184 odst. 1 použije na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 60 Vzhledem k tomu, že Rada požadovala náhradu nákladů řízení a I. Anbouba neměl ve věci úspěch, je důvodné, aby nesl vlastní náklady řízení a nahradil náklady řízení vynaložené Radou.
- 61 Podle čl. 140 odst. 1 jednacího řádu, který se na základě jeho čl. 184 odst. 1 použije na řízení o kasačním opravném prostředku, ponese Komise vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Kasační opravný prostředek se zamítá.**
- 2) Issam Anbouba ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Radou Evropské unie.**
- 3) Evropská komise ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.